

Joško KOVAČIĆ

Državni arhiv u Splitu - odjel -
sabirni arhivski centar Hvar
Hvar

UDK: 679.8Bokanić(497.583Pučišće)“15“
679.8-051.Bokanić, J.:726(497.581.1Zadar)“15“
679.8-051 Bokanić, T.:726(497.581.1Zadar)“15“
679.8-051 Bokanić, T.:726 (497.583Trogir)“15“
679.8-051 Bokanić, T.:726 (497.584Korčula)“15“

PRILOZI ZA RADIONICU BOKANIĆ U ZADRU, TROGIRU, HVARU I KORČULI

Donosi se ugovor iz 1564. za klesanje kamena nove lože u Zadru s Jerolimom Bokanićem pok. Ivana te Petrom Crešaninom. Za katedralni zvonik u Trogiru pokazuje se, da mu je drugi kat bio podignut tek krajem 16. st., po nacrtu Mlečanina prota Anzola, a u izvedbi radionice Bokanić, te da mu je završetak doista izveden prema projektu majstora Tripuna. U Hvaru se Tripunu i radionici pripisuju konzole na kućama Stajlić, Pervaneo i Machiedo, te eventualno projekt nadogradnje južne kuće Stajlić, a u Korčuli ranija katedralna krstionica, i konzole kuće u ulici Arneri.

Ključne riječi: *Bokanić, radionica; Zadar; Trogir; Hvar; Korčula*

1.

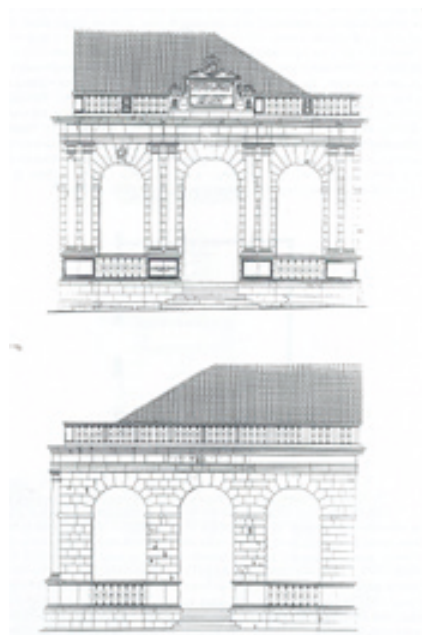
Djelovanje radionice Bokanić u **Zadru** već je bilo poznato, a u novije se vrijeme znanje o njemu proširuje: godine 1595. Tripun, najistaknutiji Bokanić, kleše oltar za koludričku crkvu sv. Marije (1841. prenesen u Nin), iste godine on i njegov otac Jerolim ugovaraju žrtvenik za tamošnju crkvu sv. Frane (zagubljeno?), a Stjepan Bokanić pok. Vicka i još jedan brački klesar obvezuju se podignuti kameno pročelje (uništeno u pregradnjama?) zadarske crkve Gospe od Kaštela.¹ God. 1599. spomenuti Stjepan Bokanić ugovara izradu stupova za (nikad dovršeno) pročelje starije crkve sv. Šimuna,² a 1608. izrađuje Tripun Bokanić na Veloj straži nišu s poprsjem generalnoga providura Giangiacoma Zane-a.³

¹ Davor Domančić, Bokanićev ninski oltar, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 10/1956., 211-216; Radoslav Tomić, Zadarska slika Palme Mladega u Ninu, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 34/1994., 231-237.

² Bojan Goja, Prilog poznavanju izgradnje nedovršene Crkve sv. Šimuna u Zadru, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 32/2008., 99-106.

³ Laris Borić, Zadarsko poprsje providura Giangiacoma Zanea - prijedlog za Tripuna Bokanića, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 34/2010., 91-100.

Gornjemu valja pribrojiti i ugovor za klesanje kamenja nove lože na glavnome zadarskom trgu, sklopljen početkom listopada 1564. godine (dokument). Naime, srednjovjekovna loža na istome mjestu⁴ bila je početkom druge polovice 16. st. u slabu stanju (*nel mal termine*), pa dukala od 9. prosinca 1557. dozvoljava popravak od novca utjeranih globa, ali da trošak ne prekorači 200 dukata; nova dukala od 8. listopada 1563. govori već o prijetnji rušenjem i opasnosti za ljudske živote, pa se određuje da je pregledaju vještaci i procijene troškove popravka.⁵ Iz priloženog je ugovora jasno, da je zamisao o popravku bila odbačena, te odlučena gradnja posve nove zgrade, po već pripremljenu nacrtu; ugovor sklapa zadarski kapetan (= vojni

Zadarska loža danas - P. Vežić

zapovjednik) Antonio Cocco sa klesarima Jerolimom Bokanićem pok. Ivana „iz sela Pučišće na Braču“ (ocem majstora Tripuna?!), te Petrom „Velixi“ Ivanovim sa Cresa, nastanjenim u Korčuli.⁶ Majstori su imali isklesati sav potreban kamen na zadarskom otočiću Kamenjaku, točno prema mjerama naznačenima u nacrtu „koji će im pokazati i dati“ (dakle je bio izvedbeni), i za to biti plaćeni 22 šolda po svakoj četvornoj nozi / stopi; primaju predujam od 60 dukata, uz rok izrade od približno godinu dana. - Nova je loža (prema natpisu uz njen ulaz) bila i dovršena 1565. godine; projektant (kao i zidari) ostaju nepoznati, no ništa ne priječi dosadašnji opći zaključak, da je u pitanju projekt iz radionice Sanmicheli; zadarska loža, i, nadasve, Vela straža iz 1562., lako su mogle nadahnuti Tripuna Bokanića da u bunjatu podigne pročelje Lođe, odnosno zamisli „portune“ Fontika u Hvaru,

⁴ O staroj i novoj zadarskoj loži, njenim natpisima i čitavome trgu: Pavuša Vežić, **Platea civitatis Jadre** - prostorni razvoj Narodnog trga u Zadru, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 36/1996. (*Petriciolijev zbornik* II), 337-360.

⁵ Državni arhiv u Splitu, Fond Mate Ivčevića (br. 373), kut. 4, br. 441, f. 44-50.

⁶ O ovome klesaru usp. rad potpisanoga o korčulanskim majstorima povezanima sa Hvarom, u ovom časopisu.

o kojima slijedi.⁷

2.

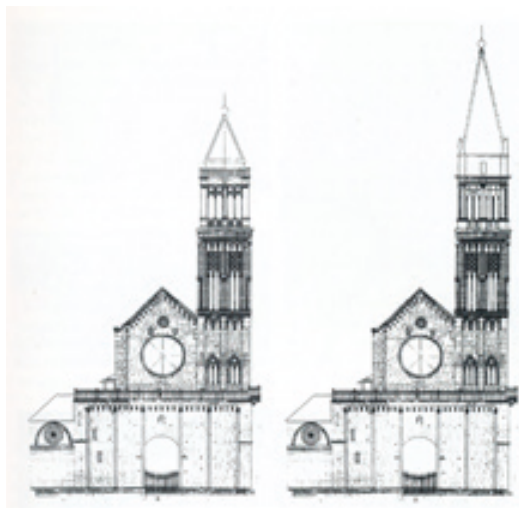
Djela Bokanićevih u **Trogiru** - i tu je najistaknutiji majstor Tripun - brojna su i zamašna: zvonici S. Nikole⁸ i Sv. Mihovila, morska vrata sa štandarcem, obelisk pred pročeljem katedrale, zahvati na općinskom dvoru, gradskoj loži i privatnim kućama, te pun kip sv. Jerolima, koji ima lice Jerolima Cippica, a naručio ga njegov sin Alviž 1604. godine.⁹ - Valja naglasiti, da su sve ove atribucije temeljene na stilskoj analizi, dok arhivske potvrde nedostaju.¹⁰ Drugačiji je slučaj s katedralnim zvonikom (iako je i tu dokumentacija manjkava), a ovdje će se

⁷ Zadarska je loža bila obnovljena krajem 18. stoljeća, ne promijenivši u bitnome izgled iz 1565.: godine 1785. bila je zatvorena zbog trošnosti; ožujka 1787. načiniše časnici mletačke državne inženjerije, satnik Roberto Zuccareda i potpukovnik Francesco Benoni, trebovnik za njezin popravak, na iznos od 17.264 libre i 16 šolada, ili malo više od 359 cekina: Državni arhiv u Splitu, Fond Fanfogna-Garagnin, kut. 54; isti arhiv, Fond Mate Ivčevića, kut. 4, br. 441, f. 46-47v i 50r-v. - Na novoj atici ove lože prema trgu je spomen-natpis generalnom providuru Angelu Diedu iz 1792. g.

⁸ Početkom 1590. trogirsko Veliko vijeće daje za ovu naumljenu gradnju pomoć od 25 dukata: *...per elemosina, et aiuto della fabrica del campanile, che sono per far nel detto monasterio* - zapisnik sjednica (bilj. 16), f. 46.

⁹ Joško Belamarić, *Studije iz srednjovjekovne i renesansne umjetnosti na Jadranu*, Split, 2001., 463-468, s ondje navedenom literaturom.

¹⁰ Tragajući za njima u arhivu stare trogirskopoljske općine u Državnom arhivu u Zadru, potpisani je uspio pronaći samo oporuku Jakobine, žene majstora Nikole, sina majstora Jerolima Bokanića Bračanina, u kojoj 14. V. 1598. sve ostavlja sinovima Jerolimu i Stjepanu (ovaj bi Nikola morao biti Tripunov brat): kut. 49 (44), K 44/1, f. 60r-v. Ostalo se odnosi mahom na privatni život majstora Tripuna: bio je oženjen Trogirskom Izabetom (Elizabetom) i živio u njezinoj kući u četvrti zvanj Grote sjeverno od katedrale, gdje je studenoga 1606. kupio ruševinu od nekog Režića: kut. 79 (74), K 74/4, Instrumentorum quintus, f. 43v; početkom kolovoza iduće godine daje da se zasadi lozom zemlja njegove žene u trogirskom Velom polju: kut. 80 (75), K 75/9, f. 69v-70. Prosinca iste 1607. g. kupuje od Pavla Metkovića sa Čiova konobu u spomenutim Grotama: kut. 80 (75), K 75/10, f. 46v; početkom ožujka 1608. kupuje od Metkovića i prvi kat kuće u Grotama: k. g., f. 81v. Bokanić se (gdješto se bilježi romanizirano: Boc/c/ aneo) bavio i bojenjem tkanina – tentura della sarza - pa ga je svibnja 1607. njegov ortak Mate Herenda u nekom sporu tužio: ista kut., K 75/12, f. 65. Odmah po Tripunovoj smrti, u rujnu 1609., trogirski je Knez imenovao dva skrbnika za njegovu siročad: kut. 82 (77), K 77/2, f. 20v; majstor je te iste godine procijenio spornu kuću Tamburo-Mamoli zajedno s drvodjelcem Dominikom: kut. 14, K 14/30, f. 4-5. - Tripun i Izabeta imali su barem dva sina: Jerolima, rođenog u Hvaru 1604.: Cvito Fisković, *Baština starih hrvatskih pisaca*, Split, 1978, 210, bilj. 66; točna signatura: Župni arhiv Hvar, matica krštenih II., f. 156, te Dominika rođenog u Trogiru 1606. g.: Ante Delalle, Trfun Bokanić arhitekt trogirskog zvonika, *Novo Doba*, Split, br. 300/1935 (Božić), 32. – Za pomoć u snalaženju ovim trogirskim fondom, kao i u toliko slučajeva ranije, velika hvala kolegici Suzani Martinović iz zadarskoga Državnog arhiva.

Dva projekta trogirskog zvonika - R. Bužančić, 2010.

T. Bokanić: Prikaz trogirskog zvonika iz 1606. (R. Ivančević)

pokušati riješiti neka sporna pitanja.

Još je Ante Delalle između svjetskih ratova ustvrdio, da je Tripun Bokanić sagradio ne samo završetak trogirskoga katedralnog zvonika, nego i njegov drugi kat, koji prethodi završetku!¹¹ Tome se usprotivio Ljubo Karaman, ističući da drugi kat zvonika ima odlike mletačke gotike prve polovice 15. stoljeća (Ca d'oro), te da naši graditelji, unatoč brojnim svojim slogovnim zakašnjelostima, ipak nisu bili toliko konzervativni.¹² I na tome je i ostalo.¹³ – Evo što o tome govore izvori:

Na odlasku s dvogodišnje službe u Trogiru (bio je ovdje od početka svibnja 1588. do početka istoga mjeseca 1590. godine)¹⁴ mletački knez-kapetan Alvisse Michieli u svom izvješću od 14. IX. 1590. kazuje o potrebi obnove unosnih mlinica u Pantanu, najbolje po nacrtu, koji je načinio „protomajstor Anzolo iz Mletaka, kad je bio došao u Trogir, da dovrši zvonik katedrale ovoga grada“:

¹¹ Delalle, Trifun Bokanić, 32.

¹² Ljubo Karaman, O Tripunu Bokaniću graditelju zvonika trogirskoga katedrale, *Jugoslavenski historijski časopis* II/MCMXXXVI., 135-140.

¹³ Isti Ante Delalle (Pavao Andreis i Trifun Bokanić, *Novo Doba*, Split, br. 73/1937. /Uskrs/, 27) odgovara Karamanu, ne donoseći ništa nova; Cvito Fisković (Trifun Bokanić graditelj zvonika trogirskoga katedrale, *Novo Doba*, Split, br. 307/1940. /Božić) samo konstatira, da graditelj drugoga kata „do sada ne poznamo“.

¹⁴ Zapisnik sjednica trogirskog Velikog vijeća kao bilj. 16, f. 29 i 52.

mistro Anzolo da Venetia, protto in tempo, che egli uenne a Trau', per dar finimento al campanilo del Domo di quella citta'.¹⁵ Michieli ništa ne govori o tome, kada je proto Anzolo točno bio u Trogiru, i što je učinio u pogledu dovršetka toga zvonika. Određeniji je sljedeći izvor:¹⁶ trogirsko Veliko vijeće na svojoj sjednici krajem studenoga 1592. g. ističe potrebu dovršetka zvonika, kao i ono što se u tom pogledu do tada učinilo: prethodni je knez Michieli dao napraviti projekt dovršetka, koji načini „proto iz slavnoga grada Mletaka“, u tu su se svrhu namaknula i nekakva sredstva (prodajom nekih nekretnina, posudbama itd.), a klesari su, „koliko se moglo“, nastavili gradnju; no posljednje tri godine (dakle od konca 1589. g.) loše mjesne gospodarske prilike zaustavile su svaki rad. Stoga Vijeće zaključuje, u cilju nastavka dovršenja zvonika, da se katedralni prihodi iznajme na javnoj dražbi, te radi toga imenuje četiri svoja posebna nadstojnika. - Kada se konačno 27. svibnja 1597. sklapa ugovor za izgradnju trećega kata i krovne piramide (izričito se navode opeke za njenu gradnju), ističe se i opet raniji projekt (= prota Anzola) te rad meštra Jerolima Bokanića - svakako, s radionicom - na njegovoj izvedbi.¹⁷

Iz iznesenoga valja zaključiti, da drugi kat trogirskoga zvonika nastaje tek u potonjem desetljeću 16. stoljeća (od 1588./89. do 1597. g. otprilike), po nacrtu mletačkoga protomajstora Anzola (o kojem graditelju, zasad, nema podataka) te u izvedbi radionice Bokanić; njegov stil u duhu mletačkoga *quattrocenta* treba, dakle, pripisati ne samo projektantu i njegovom graditeljskom ishodištu, nego i želji da se katovi povežu u stupnjevitu slogovnom slijedu: od apulijske „romanike“ prizemlja, preko „rane gotike“ prvoga kata, do cvjetne gotike drugoga kata.

U novije vrijeme iznesenu pretpostavku, kako sadašnji završetak razmatranog zvonika nije izvoran, niti Bokanićev, već adaptacija iz druge polovice 17. st., nakon navodnoga rušenja završne piramide (i cijeloga trećega kata?!) udarom groma 1653. g.¹⁸ - smatram upitnom. Najprije, pozivanje na Kukuljevića nije

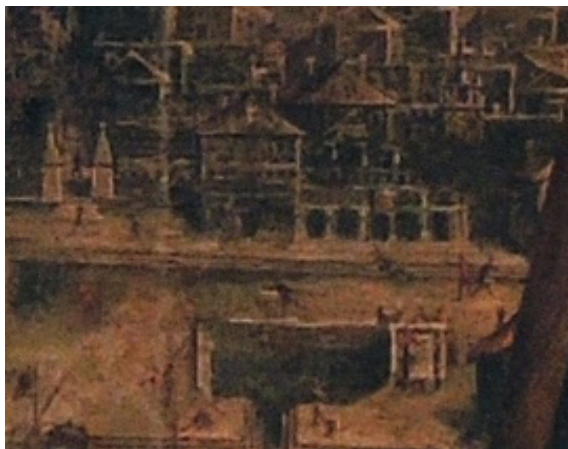
¹⁵ *Monumenta spectantia hisoriam Slavorum Meridionalium* vol. 47, Commissiones et relationes Venetae tomus IV..., Zagrabiae, 1964, 459-460 (kneževo ime krivo navedeno kao: Giovanni Battista); usp. Ivo Babić, *Trogir: Grad i spomenici*, Split, 2016., 292, bilj. 47.

¹⁶ Radoslav Bužančić, *Dovršetak trogirске katedrale u 17. stoljeću, Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću*, Zbornik radova..., Split, 2007., 85-87. Izvornik je u zapisniku sjednica trogirskoga Velikog vijeća 1586.- 1601., Državni arhiv u Splitu, Fond Fanfogna-Garagnin, kut. 66, f. 160-161v.

¹⁷ Kruno Prijatelj, *Bokanićeva radionica u Trogiru, Anali Historijskog insituta u Dubrovniku* 1/1952., 271: *...qual disegno ancho el detto mastro Girolamo fino all'anno 1590, sotto reggimento del chiarissimo Signor Aloysi Michel s'obbligo far molte piere, come e' nel detto scritto dichiarato, le quali in buona parte sono state anche condotte in questa citta'*.

¹⁸ Bužančić *Dovršetak trogirске katedrale*, 71-92; Isti, *Trogirski i hvarski opus Trifuna Bokani-*

osnovano, jer taj pionir hrvatske povijesti umjetnosti iznosi samo to, da je spomenuti udarac groma srušio tek „tjeme“, tj. vrh zvonika, zajedno s križem, *te zato stoji i sada taj zvonik od zgora nedovršen (!?)*.¹⁹ Veće urušavanje završetka zvonika zahtijevalo bi nov projekt i novoga projektanta, o čemu suvremenici - trogirski povjesničari Ivan Lučić i

Hvarska Lođa u gradnji - pala sv. Venerande

Pavao Andreis - ne bilježe ni riječi,²⁰ niti to spominje ikoji drugi izvor. Nadalje, nacrt urezan u pločnik terase nad južnim brodom stolne crkve zacijelo nije Bokanićev, nego očito ranijega projektanta, protomajstora Anzola; Bokanići su predložili „nov projekt /dovršetka/ rečenoga zvonika...mnogo sigurniji od ranijega.../projekt/ prikazan u trodimenzionalnom obliku...“ (= vjerojatno model u drvu).²¹ Kao visoko zdanje izloženo vremenskim neprilikama, zvonik je, pogotovu njegov završetak, zahtijevao povremene popravke, od kojih jedan komemorira val-

ća. *Klesarstvo i graditeljstvo* 1-2/XXI./2010., 5-10.

¹⁹ Ivan Kukuljević Sakcinski, *Slovník umjetnikah jugoslavenskih*, Zagreb, 1858., 34. Kukuljević ni u drugim podacima nije pouzdan: tako Bokanićev dovršetak ovoga zvonika datira 1592.-1598., tvrdi da ga je „do prvoga reda“ sagradio „Matija“ Gojković 1422., itd. On i ne piše po izvornim dokumentima, nego po nekoj kompilaciji Chiese di Trau', u arhivu Fanfogna-Garagnin - danas u Muzeju grada Trogira?.

²⁰ Ivan Lucić (*Povijesna svjedočanstva o Trogiru*, II., Split, 1979., 1033) kazuje da je „dodatak“, tj. dovršetak zvonika bio započet prije 1600., križ bio dopremljen 1610., a da se poslije toga nije...ništa osobito gradilo. - Pavao Andreis (*Povijest grada Trogira*, I., Split, 1977., 331) bilježi samo Tripuna Bokanića kao graditelja završetka ovoga zvonika (koji za to dobiva posebno priznanje), a dovršetak povezuje sa zajmom od 11. VII. 1598.. g.

²¹ Prijatelj, Bokanićeva radionica, 271: *...un novo modello del detto campanil, qual opera mostra esser molto piu' sicura del disegno fatto di prima...come nel presente modello di rilievo si vede da loro presentato...opra sicura et senza pericolo si della fabbrica vecchia, come della nova...Jerolim i družina ujedno se obvezuju, da će upotrijebiti i dotad isklesano kamenje, uporabivo za tu gradnju: ...metter in opera tute le pietre (che) saranno buone a tal lavor; cio(e') quelle si trova(n) in questa citta' di raggion di detta chiesa cathedrale* - vjerojatno ono za završnu ložu, gdje se Anzolov projekt ne razlikuje bitnije od Tripunova.

jda grb kneza Andree Bemba iz 1689. godine.²² I naposljetku, da je sadašnji dovršetak upravo Bokanićev, svjedoči majstor Tripun osobno: na trogirskom grbu koji načini za mjesnu ložu 1606. g., a na kojemu je taj završetak zvonika - unatoč svojoj stilizaciji - ipak jasno prikazan s visokom piramidom iznad atike.²³

3.

Prvi poznati majstor Bokanić na **Hvaru** bio je Petar, koji sa svojim zemljakom Bartulom Radojkovićem kleše oko 1558. vijenac u Sv. Mariji u Jelsi, po uzoru na onaj u Sv. Marku u Hvaru - po svojoj prilici nešto ranije djelo istih klesara.²⁴ Djela majstora Tripuna prilično su brojna, no samo su tri „potpisana“, tj. epigrafski ili arhivski dokumentirana: najstarija je krstionica u Starome Gradu, dovršena 10. studenog 1592. - kad je umjetnik imao svega sedamnaest i pol godina - koja na podnožju ima njegove inicijale.²⁵ Slijedi Gospin oltar u Katedrali (od 18. st. u Brusju) iz 1605. g., te sjajna gradska loža - Lođa - započeta oko 1600. i dovršena 1610., poslije Tripunove smrti.²⁶

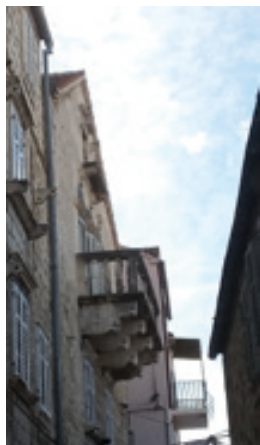
²² Bužančić *Dovršetak trogirске katedrale*, 84.

²³ Radovan Ivančević, *Trogirska loža: TEMPLVM IVRIS ET ARA IVSTITIAE (1471.)*, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 31/1991., ilustracija na str. 141. - Drugo je pitanje estetska valorizacija jednoga i drugoga projekta ovoga dočeka, što je uvijek individualno: tako Fisković (Trifun Bokanić, 29-30) smatra atiku praznom, teškom i glomaznom, a Joško Belamarić (*Barokizacija kapele sv. Ivana Trogirskog, Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću*, Zbornik radova..., Split, 2007., 284) neelegantnom. Potpisani je suprotna mišljenja: upravo je ta atika uspio kontrapunkt lepršavom prethodnom katu, te čvrsta osnovica za izduženu krovnu piramidu, koja zdanju zvonika daje uzlet i izrazit maniristički pečat, za razliku od prethodnoga projekta, koji mi se čini nizak i neugledan. Statički uzroci, koji su očito bili jedan od uzroka promjene projekta, zasad nisu bili analizirani.

²⁴ Fisković, *Baština starih*, 172 i 210, bilj. 65; Joško Kovačić, *Zapisi o crkvama u Hvaru*, Hvar, 1982. /ciklostilom/, 214; Krno Prijatelj, *Dvije potvrde za radionicu Tripuna Bokanića*, *Zbornik za likovne umjetnosti* 21, Novi Sad, 1985.

²⁵ Joško Kovačić, *Nepoznato mladenačko djelo Tripuna Bokanića (?) u Starom Gradu*, *Prilozi povijesti otoka Hvara* XI./2002., 141-146; u prijevodu je datum dovršetka omaškom 9., umjesto 10. XI. God. 2010. krstionicu je izvukao iz zida i obnovio restaurator Ivo Donelli, a do daljega se čuva u Sv. Mariji / Sv. Ivanu, tj. staroj župnoj crkvi, gdje se i prvotno nalazila. - Tripunov datum rođenja nije poznat (tada se redovito nije ni bilježio), nego samo nadnevak krštenja: 4. V. 1575. (što je po ispravnom, gregorijanskom kalendaru, uvedenom 1580., zapravo 14. V.); svejedno se 4. svibnja u literaturi spominje kao datum „rođenja“, pa čak i 4. travnja!

²⁶ Cvito Fisković, *Trifun Bokanić na Hvaru, Peristil 16-17/1973.-1974.*, Zagreb, 53-64: auctor krivo datira dovršetak Lođe oko 1605., na temelju „čitanja“ jednog od grbova, što se pokazalo „optičkom varkom“, jer je grb bio potpuno otučen još krajem 17. st.; Tripun se spominje kao graditelj ove zgrade još u veljači 1609., a i reljef s lavovima i grbovima posred pročelja bio je postavljen te godine i mogao bi biti posljednje majstorovo djelo (u nekim se pojedinostima

Južna kuća Stajlić, Hvar

Konzola na jugozapadu južne kuće Stajlić

Pitanje zvonika Sv. Marka - s nekim nesumnjivim bokanićevskim obilježjima - ostaje otvoreno, jer o njegovim graditeljima, pa ni samoj gradnji nisu dosad poznati nikakvi pisani podaci; Tripunovo pak auktorstvo portala ove nekadašnje dominikanske crkve općenito je prihvaćeno.²⁷

Dvije „guglie“ koje su resile pristup (sjevero)zapadnom predgrađu Goljavi blizu Lođe i Kneževa dvora mogle su također biti od Tripuna i radionice, jer ih dokumentira spomenuta pala sv. Venerande, kao i fotografije prije njihova uklanjanja krajem 19. st.; slične na sjevernoj strani lučice Mandrača, nasuprot Lođi, možda su isto tako dio Tripunova projekta iz početka *seicenta*, iako su, sudeći po starim vedutama, bile izvedene znatno kasnije. Zgrada Fontika sjeverno uz Arsenal podiže se neposredno nakon smrti ovoga Bokanića, 1610.-1613. g. otprilike,

čini nedovršenim) - usp. Joško Kovačić, Lavovi na pročelju Lođe (uz još neke u Hvaru), *Kruvenica* 38/X./2016., Hvar, 33-34. Lođa je bila pokrivena terasom 1610., no pokrov se doskora srušio, a sedra njenih svodova prenamijenjena za Fontik: Cvito Fisković, *Hvarska katedrala*, Split, 1976., 104, dok. XLIX. - Prikaz Lođe u gradnji u prvome desetljeću 17. st. ima na veduti grada među likovima pale latinskog oltara iz Sv. Venerande: Joško Kovačić, *Uz prošlost hvarske Pjace, Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 13/1997., 77-78; tvrđnja Anite Gamulin (O povijesti hvarske lože povodom restauracije glavnog pročelja, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske* 37-38/2013.-2014., 156, sl. 12) da je ova pala iz druge polovice 17. st. i da je Lođa na njoj onakva „kakvu poznajemo i danas“ - posve je proizvoljna.

²⁷ Kovačić, *Zapisi o crkvama*, 212-213 i 217-218; Prijatelj (Dvije potvrde, 336-339) prihvaća atribuciju portala T. Bokaniću, dok zvonik smatra starijim djelom radionice; Bužančić (Trogirski i hvarski opus, 22-23) ne navodi točno K. Prijatelja, a prijedlog potpisanoga prešućuje.

ali vjerojatno također po njegovom projektu.²⁸

Sudjelovanje T. Bokanića i njegove radionice može se prepoznati i na nekoliko gradskih kuća, najprije na dvjema nekad vl. Stajlić-Stalio u Burku - č. zgr. 442 (sjeverno) i 443 (južno); prvu su oko 1740. g. kupili Bučići, te je i danas vlasništvo njih i nasljednika.²⁹ Južnu kuću nadogradio je početkom 17. st. Petar Stajlić Ivanov (1574.- 1638.), koji se bavio novčarskim poslovima.³⁰ Nadogradnja na zapadnom pročelju prema glavnoj ulici Burka i luci ima balkon na četiri lisnate, dvostruke konzole; na balkon vode troja, lučno dočeta vrata s rebrasto profiliranom „S“ konzolom, tzv. „pužem“, u tjemenu svakoga luka - identični su pod klupom Fontika, a slični pod strehom Arsenala i kuće Pervaneo, o kojoj slijedi. Je li ova nadogradnja bila izvedena po Tripunovoj zamisli? o tome nema pisanih podataka. Nacrt kuće Stalio bilježi u arhivu Boglić 1874. hvarski kulturni djelatnik Ivan K. Novak, no nije bio pronađen pri popisivanju ove pismohrane potkraj prošloga stoljeća.³¹ Doprozorna konzola na jugozapadu, s maskeronom u lišću,

²⁸ Kovačić, Uz prošlost hvarske Pjace, 79-84; Isti, Opet o izvornom izgledu i projektantu Fontika u Hvaru, *Periodični izvještaj Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara* 163/1999., 204-205; Bužančić (Trogirski i hvarski opus, 24-27) prešućuje prijedlog potpisanoga o projektantu Fontika; o njegovoj završnoj ogradi v. i Joško Kovačić, Razvoj grada i luke Hvara kao vojnog i pomorskog središta, *Grada i prilozi za povijest Dalmacije* 25/2012., 276-277.

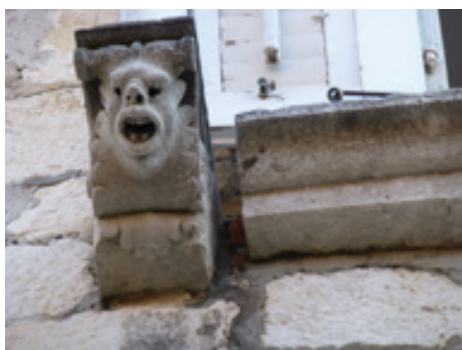
²⁹ Joško Kovačić, Hvarska obitelj Bučić i njezin arhiv, *Grada i prilozi za povijest Dalmacije* 12 (Božić-Bužančić zbornik), 1996., 447; Isti, Gradnje i pregradnje kuća u Hvaru od 1813. do 1948. godine, *Grada i prilozi za povijest Dalmacije* 19/2003., 179, br. 48: nezgrapno je bila nadograđena 1883. g. trećim katom; ovdje je bio prvi hvarski brzojavni ured i tu se rodio zavičajni povjesničar Remigije Bučić (1874.- 1951.).

³⁰ Joško Kovačić, *Iz hvarske kulturne baštine*, Hvar, 1987. /ciklostilom/, 37-38 i 68. - Prvoga Stajlića nalazimo u Hvaru 1450. g.: Mirko Zjačić, Regeste pergamena XV vijeka Kaptolskog arhiva u Hvaru, *Bilten Historijskog arhiva komune hvarske* 7-8/1965., 15, br. 17; god. 1562. Frane „staylich“ p. Jere jedan je od pučkih prokuratora: Fond Machiedo, 2. 7.; u 17. st. obitelj dobiva plemstvo, a jedan pripadnik postaje i vitez sv. Marka. Krajem istoga stoljeća u njoj boravi zaslužni kanonik Domjanović-Damiani: Fisković, *Hvarska katedrala*, 171. O grbu s repaticom, koji je i na ogradi balkona, usp. Fond Machiedo, 11. 85; početkom 1769. umire posljednji Stalio u Hvaru, vitez Ivan Antun, u kući svoje žene Bernardine Jakša, jer se svoju stojnu i cjelokupno imanje bio prodao dr. Anti Calafati-ju: Muzej hvarske baštine, Fond Kasandrić, svez. 13 i 69, 1. God. 1838. kuća se zbog duga Calafati prodaje na dražbi za 2589:59:5/8 fiorina: Foglio Ufficiale d' Annunzi della Gazzetta di Zara br. 95/1838. Kasniji je vlasnik (prema zemljišniku) bio Cvite (Florio) Domančić-„Kantamesa“, koji je 1841. „patentirao“ upotrebu agavinih niti u gospodarske svrhe: Joško Kovačić, Gradnja i opremanje samostana i crkve benediktinki u Hvaru, *Grada i prilozi za povijest Dalmacije* 15/1999., 69. God. 2009. većinski vlasnik Goran Hanžek preuređuje kuću u luksuzni hotel „Villa Heracleia“ (arh. Tonko Mardešić).

³¹ Joško Kovačić, Obitelji i arhiv Boglić-Božić u Hvaru, *Prilozi povijesti otoka Hvara* XI./2002, 217.

Crtež kuće Pervaneo iz 17. st. - Kaptolski arhiv u Hvaru

Konzole na sjevernoj kući Stajlić

Konzole na kući Pervaneo u Hvaru

pravi je majstorski rad i, vjerujem, Tripunov „autograf“;³² u dnu joj je dodan vodoravno položen stupić u obliku „dvostruke kruške“, a slični su i iznad listova konzola pod balkonom. I na trogirskome zvoniku Sv. Nikole, pod licem „nasmiješene koludrice“ (po predaji, opatice Pelegrine Koriolanović Cippico, koja podiže zvonik 1598. g.), također je sličan stupić.³³ Uskoro će se vidjeti, da je to jedan od „potpisa“ ove radionice. - Spomenuta kuća sa sjevera, već dugo Bučić, ima do prozora na drugom katu dodane manirističke konzole uz potprozornike, s maskeronima fantastičnih lica; i one imaju ukomponiran spomenuti stupić!

Druga kuća, s kojom se može povezati djelovanje razmatrane radionice, jest ona nekad Prdvarić-Pervaneo, danas Novak-„Batina“ i nasljednika, na početku glavne ulice Burka, južno kraj Arsenala (č. zgr. 213). Isprva su tu bile tri kasnogotičke kuće, od kojih dio ostavi Kaptolu stanoviti „Mattio Bressan“ krajem 15. st.;³⁴ Kaptol nakon toga raspoláže samo fiksnim livelom (godišnjim najmom), dok nekretnina slobodno mijenja razne vlasnike. Prije 1610. g. kuću je u današnji oblik pregradila ugledna pučka obitelj Prdvarić, koja je nekako u to vrijeme svoje prezime - po ondašnjoj „modi“ - „nobilizirala“ u: Pervaneo; tada se spominju *tre Case redotte in una dietro questo Arsenal*.³⁵ Pregradnjom je ova velika kuća s prizemljem, dva kata i stambenim potkrovljem dobila dva pročelja (s istoka je spojena sa susjednom kućom, a s juga je neugledna diobena uličica): zapadno, rekonstruirano od dijelova starijih kasnogotičkih kuća na tome mjestu, i novo, sjeverno, koje odgovara unutrašnjem rasporedu; okomito podijeljeno na tri di-

³² Već je dulje vremena, nažalost, nevidljiva bilo motritelju bilo snimatelju, jer ju je novi većinski vlasnik zgradio nepomičnom nadstrešnicom. Stoga ni priložena fotografija nije mogla biti poboljšana. Druga konzola u paru s druge strane potprozornika je razbijena, i vidi se samo jednak stupić na „dvostruku krušku“ u dnu.

³³ Radoslav Bužančić, Zvonik i crkva samostana sv. Nikole..., *Benediktinski samostan sv. Nikole u Trogiru...*, Trogir, 2014., 195.

³⁴ Usp. i Kaptolski arhiv Hvar, XVII.a, 80, f. 274-280.

³⁵ Kaptolski arhiv u Hvaru, III.b, 1. Usp. i Fond Machiedo Hvar, 6. 31.: Perduarich indi Pervaneo; Župni arhiv Hvar, Matica krštenih II., f. 233 i 115: pardueanus, parueanus. Zanimljiva je epizoda iz 1607., kada se krojač Sabić Sabićević uvlači u ovu? kuću Pervaneo kroz – dimnjak, i pljačka je: Državni arhiv Split, Fond Tommaseo, knj. 2, f. 385-386. – Od 1630ih novi vlasnici, temeljem duga prethodnih, postaju „Micavelli“: Kaptolski arhiv k. g.; to su zapravo Mekjajevići sa Brača, usp. maticu krštenih k. g., f. 342v, koji su kasnije svoje prezime potpuno izmisticirali u: Macchiavelli: usp. Fond Machiedo Hvar, 1. 8. 141. Dne 2. IV. 1710. umire ovdje raniji gradski knez Antonio Bon – prva hvarska matica umrlih, f. 3. U studenom 1842. Mate Novak-„Batina“ Stjepanov (nepismen!) nudi Kaptolu, u zalag posudbe, dio ove kuće, kupljene „zadnjih dana“ za 1516 fiorina od gđe Margarite Pauline Venier-Meneghello; ranije malodobnih kćeri pok. Frane Disecco-a, a još ranije Macchiavelli; kuća je „nel miglior punto commerciale“: Kaptolski arhiv Hvar, Atti Capitolari 1809.- 1873., 255.

jela, od kojih središnji ima u prizemlju glavnu magaznu, na katovima dvorane „piano nobile“ s balkonima, a na krovu - za Hvar jedinstvenu - terasu-altanu sa stupovima.³⁶ Na sjeveroistočnom su dijelu toga glavnoga pročelja četiri renesansna prozora (po dva na svakome katu), koji uz potprozornike imaju konzole s maskeronima nalik onima na sjevernoj kući Stajlić, i ovdje s ukomponiranim stupićem; no dosta su slabije izvedbe u odnosu na prethodne, i mogu se pripisati radionici, izuzev zapadne konzole najzadpnijega donjeg prozora, i tu s maskeronom u lišću, kvalitetno klesane i moguće od Tripunove ruke, a tako i dvije konzole s lavljim glavama uz prozor na drugome katu na sjeverozapadu. Lavlja glava pak pod balkonom na sjeverozapadnom uglu toliko je pocrnjela, da je gotovo „nečitljiva“.

Krstionica u Korčuli

Slične tri konzole nalaze se i na zapadnom pročelju kuće Machiedo i nasljednika na Rivi (istočnoj obali – č. zgr. 233/2): na trećem katu uz potprozornike dvije muške glave s brkovima, i treća u stiliziranu lišću. Nevješto su klesane i mogu se pripisati radionici; bijahu postavljene naknadno, jer ova kuća i sklop u kome se nalazi pripada prijelaznom gotičko-renesansnom slogu iz oko 1500. g., dok su spomenute konzole manirističke i za jedno stoljeće mlađe.³⁷

³⁶ Projektant je mogao biti dubrovački majstor Ivan Bartulović Devetančić iz Gruža, nastanjen u Hvaru od 1604. g., koji je kao zidar, ali i proto zidao kuće, „kule“ (= stambene višekratnice poput ove) i crkve: Cvito Fisković, Spomenici otoka Visa od IX do XIX stoljeća, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 17/1968., 64. Prizemlje i drugi kat središnjega dijela imaju u Hvaru rijedak „dubrovački svod“ - „na jedro“. - Od pregradnje početkom 17. st. na kući nije bilo bitnijih promjena, osim što su oko 1936. prošireni okviri vrata i prozora središnjega magazina, prema obiteljskim podacima, po nacrtu ing. Silvija Sponze: Muzej hvarske baštine, Fond općine Hvar, Protokol, br. 4290/2. XII. 1935.

³⁷ O sklopu valja još pisati; usp. Kovačić, Gradnje i pregradnje kuća, 177-178, br. 44 i 182-183, br. 54. Najvjerojatnije će biti u pitanju sklop koji su započeli Dubrovčani, a zabilježi ga milanski hodočasnik Pietro Casola 1492. g.: kaže da su hvarske kuće niske, a ove? na obali da će biti lijepe kad se dovrše; Dubrovčani da su otišli zbog visokih nameta - *...le altre case sono molto humile e sono rare; ne sono alcune comenzate sopra el lito del mare: serano belle quando serano fornite; e dicesse che erano de alcuni Ragusei, partiti per le grandi gravezze: Sante Graciotti, La Dalmazia e l'Adriatico dei pellegrini „veneziani“ in Terra santa...*, 2014., 431-432. Ova središnja zgrada je trokatnica sa stambenim potkrovljem, pa bi mogla odgovarati Casolinim „standardima“ veličine; osim toga, upravo se negdje ovdje blizu Anuncijate spominju dubrovački klesari i graditelji od 15. st.: Fisković, *Baština starih*, 171 i 209, bilj. 53.

4.

Djelovanje Jerolima, Tripuna i drugih Bokanića u **Korčuli** u 16. st. već je davno zabilježeno, ali nije specificirano.³⁸ Ovdje bi se na temelju slogovnih oznaka Tripunu i radionici pripisala dva djela:

Prvo je bivša („stara“) krstionica u Katedrali, izvan upotrebe otkako je 1960ih godina bila uređena sadašnja u prizemlju zvonika. Zbijena je u kutu crkve u glavnoj lađi između zida pročelja i zida zvonika nalijevo od glavnog ulaza, pa nije vidljiva u cjelini, niti se može cjelovito „odčitati“. Grb Giustinian na njoj zacijelo pripada Angelu, korčulanskome knezu od 1604. do 1607. g., te se može datirati u Tripunovo vrijeme. Njezina školjka ima utore-kanelure odozdo ispunjene štapom, a stup-nosač u liku „dvostruke kruške“ s biljnim ukrasima opasan je zauzlanom vrpcom, po uzoru na stupove-nosače konzola na pročelju ove crkve; slični su kruškoliki lisni stupići i pod balkonima trogirske palače Lučić,³⁹ te su možda nadahnuli one jednostavnije, koji se redovito javljaju na bokanićevskim konzolama s maskeronima. Četvrtasto postolje, sudeći po patini kamena, ne djeluje izvorno, a ima plitko klesane stilizirane dupine, kakvi su i na ogradi balkona obližnje kuće Gabrielis, sada Gradskom muzeju.⁴⁰ – Krstionica djeluje pomalo zdepasto i u bitnome podsjeća na onu starogradsku, mnogo ranije Bokanićevo djelo.⁴¹

Na sjeveroistočnom vrhu ulice Rafa Arneri-ja u blizini Katedrale, na kući č. zgr. 79,⁴² s južne su strane vješto klesani maniristički maskeroni s ljudskim, lavljim i fantastičnim glavama, a postavljeni su kao konzole ispod potprozornika;

³⁸ Cvito Fisković, *Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku*, Zagreb, 1947., 34 i 170, bilj. 28 navodi arhivske signature, ali ne spominje dotične radove.

³⁹ Cvito Fisković, Lučićeva rodna kuća, *Zbornik Historijskog instituta JAZU* 6, Zagreb, 1969., sl. 3.

⁴⁰ O toj ogradi usp. članak potpisanoga o N. Karliću i drugima, u ovom časopisu.

⁴¹ O korčulanskoj krstionici: Cvito Fisković, *Korčulanske studije i eseji*, Korčula, 2008., 40 i 75-76; Damir Tulić - Nina Kudiš, *Opatska riznica, katedrala i crkve grada Korčule...*, Korčula 2014., 203 i 209; njezin slobodan precrt iz 17. st. donosi Cvito Fisković, Crteži graditelja i kipara u korčulanskoj bilježnici, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 31/1991., 248 i 253. Izgleda kako je prvotno bila polikromirana, kao i ona u Starome Gradu; uostalom, izvorno je bila obojena i čitava hvarska Lođa!: Zrinka Bočina - Petra Ajduković, Konzervatorsko-restauratorski radovi na glavnom pročelju hvarske lože, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske* 37-38/2013-2014., 166-167.

⁴² Prema najstarijem zemljišniku Korčule u Arhivu mapa Državnog arhiva Split, oko 1830. g. vlasnik je bio Dominik Giunio pok. Aleksandra, a poslije mjesna Općina; grb na kući s ljudskim likom djeluje zrelobarokno, iz 2. polovice 17. st., no nije identificiran: Alena Fazinić - Neven Fazinić, *Korčulanski kameni grbovi XV.-XX. stoljeća*, Korčula, 2011.

imaju prošupljene oči i usta, te odozdo standardni „potpis“ radionice: vodoravno položen stupić sa „dvostrukom kruškom“.

Nabrojene konzole mogu se smatrati odjekom onih starijih u Trogiru: na katedralnom zvoniku i, nadasve, na loži zvonika Sv. Mihovila; ona na zvoniku Sv. Nikole već je bila istaknuta.

DOKUMENT

(ugovor o klesanju kamena za novu ložu u Zadru, 2. X. 1564.: *Državni arhiv u Splitu, Fond Fanfogna-Garagnin, kut. 54*)

Copia. Nel Nome del N. S. I. C. Amen. L'anno della sua Nativita' i564. nell' Inditione 7. alli 2. del Mese di Ottobre. Al tempo del Serenissimo Principe et Signor Nostro Eccellentissimo il Signor Geronimo di Prioli per l' Iddio grazia Inclito dose di Venetia eccetera e della Pretura del Clarissimo Signor Giacomo Pisani Conte di Zara. Inanti il Spettabile Messer Simon de Soppe honorando Consigliere del detto Clarissimo Conte. Vedendo il Clarissimo Messer Antonio Cocco Capitano di Zara degnissimo, che la Lozza di questa Citta' si attrova in stato tale, che non vi si facendo presta provisione, potra' con una subita ruina opprimer tutti quelli, che vi si attrovaranno di sotto: ha deliberato per universal beneficio, e per schivar un cosi' evidente pericolo, gettar a terra la vecchia, che minaccia ruina, e farne una di novo secondo il disegno fatto. Pero' la S. M. per se, e per li Clarissimi Successori soi da una parte, e maestro Gerolimo quondam Zuanne Boccanich da Pucischie Villa della Brazza, e maestro Piero di Zuanne Velixi /?/ da Cherso, abitante in Curzola per se, e per li loro Eredi dall' altra parte per causa, et occasione delle Piere, che per la detta fabrica bisogneranno, sono divenuti all' infrascritti patti, conventioni, et accordi, cioe' = Che li detti Maestri ciascun da perse, et ambidoi in solidum, siano tenuti, e cosi promettono, e per tenor del presente Instrumento si obligano dar al detto Clarissimo Capitano tutte le Piere, che bisogneranno per la fabrica della detta Lozza, si per il rustico, come per le Colonne, Pedestalli, Base, Capitelli, Architravi, Cornise, Collonelle, Scalini, et Arme delli Clarissimi Rettori, della qualita', quantita', e misura, come si contiene nel disegno mostratoli, et che se li dara', le qual Piere detti Maestri si obligano in solidum venirle a tagliar nel Scoglio chiamato Camegnach permezo Giurisdizione di Zara, e dar piera bona, e senza rotture, e prepararla tutta per tutto il mese di settembre prossime venturo senza contradizione alcuna. Promettendo all' incontro il Clarissimo Capitano a spese della

Konzole na kući ex Giunio u Korčuli.

Konzole na kući Machiedo u Hvaru.

Camera far condur le Piere preparate dal Scoglio alla Citta' nel luoco dell opera, et ivi farle scaricare senza spesa delli detti Maestri, i quali pero siano tenuti aiutar a caricarle al Scoglio, e di piu' darli soldi ventidui del piede, al presente il detto Clarissimo Capitano ha dato, et esborsato alli detti Maestri a conto, e per caparra del detto lavoro ducati sessanta da L 6:4 per ducato, per li quali ducati 60. Messer Gregorio Civalelli per se, et heredi suoi si costituisce piezzo, et escalumnator; dichiarando, che li detti Maestri in solidum siano obligati dar principio alla detta opera nel termine di giorni....e quella finir per tutto il mese diprossime venturo, come e' stato detto, sotto pena di Ducati dusento, applicati alla fabrica dell' antedetta Lozza. Dichiarando ancora, che comprandosi quella ferramenta, della quale il detto Clarissimo Capitano comodasse a Maestri sopradetti, esso Clarissimo Capitano sia obligato farla conciar; e volendo piu' danari essi Maestri dal sopradetto Clarissimo Capitano, siano tenuti far sicura S. M. di tempo in tempo. Promettendo ambedue le parti sopradette attender, et osservar quanto di sopra si contiene sotto la pena del quarto et obligazione di tutti loro beni per li nomi soprascritti presenti et futuri. Fatto in Zara nel Palazzo del detto Clarissimo Capitano, presenti Messer Simon de Nassi, e Messer Alvise de Begna Testimonij eccetera.

L. S. C: Simon Mazzarellus quondam Domini Hieronymi Coadiutor Cancellariae Magnificae Communitatis Iadrae, ex notis Spectabilis et Excellentis Domini Simonis Mazzarelli Cancellarij dictae Magnificae Communitatis fideliter exemplavit subscripsit et sigillavit.

Giovanni Antonio Grazio Cancelliere al Ciuile di Trau' ho fatto copiare d' altra Simile autentica, incontrato, sottoscritto, e sigillato

LITERATURA

(topla hvala na međuknjižničnoj pomoći gospođama Nikli Barbarić i Julijani Šarić iz Gradske knjižnice i čitaonice Hvar)

Pavao ANDREIS, *Povijest grada Trogira*, I, Split, 1977.

Ivo BABIĆ, *Trogir; Grad i spomenici*, Split, 2016.

Joško BELAMARIĆ, *Studije iz srednjovjekovne i renesansne umjetnosti na Jadranu*, Split, 2001.

ISTI, Barokizacija kapele sv. Ivana Trogirskog, *Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću. Zbornik radova...*, Split, 2007.

Zrinka BOČINA - Petra AJDUKOVIĆ, Konzervatorsko-restauratorski radovi na glavnom pročelju hvarske lože, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske 37-38/2013-2014*.

Laris BORIĆ, Zadarsko poprsje providura Giangiacoma Zanea - prijedlog za Tripuna Bokanića. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti 34/2010*.

Radoslav BUŽANČIĆ, Dovršetak trogirске katedrale u 17. stoljeću, *Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću. Zbornik radova...*, Split, 2007.

ISTI, Trogirski i hvarski opus Trifuna Bokanića, *Klesarstvo i graditeljstvo 1-2/XXI./2010*.

ISTI, Zvonik i crkva samostana sv. Nikole..., *Benediktinski samostan sv. Nikole u Trogiru...*, Trogir, 2014.

Ante DELALLE, Trfun Bokanić arhitekt trogirskog zvonika, *Novo Doba*, Split, br. 300/1935. (Božić).

ISTI, Pavao Andreis i Trifun Bokanić, *Novo Doba*, Split, br. 73/1937. (Uskrs).

Davor DOMANČIĆ, Bokanićev ninski oltar, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 10/1956.*, 211-216.

Alena FAZINIĆ-Neven FAZINIĆ, *Korčulanski kameni grbovi XV.- XX. stoljeća*, Korčula, 2011.

Cvito FISKOVIĆ, Trifun Bokanić graditelj zvonika trogirské katedrale, *Novo Doba*, Split, br. 307/1940. (Božić).

ISTI, *Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku*, Zagreb, 1947.

ISTI, Spomenici otoka Visa od IX do XIX stoljeća, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 17/1968*.

- ISTI, Lučićeva rodna kuća, *Zbornik Historijskog instituta JAZU* 6, Zagreb, 1969.
- ISTI, *Hvarska katedrala*, Split, 1976.
- ISTI, *Baština starih hrvatskih pisaca*, Split, 1978.
- ISTI, Crteži graditelja i kipara u korčulanskoj bilježnici, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 31/1991.
- ISTI, *Korčulanske studije i eseji*, Korčula, 2008.
- Anita GAMULIN, O povijesti hvarske lože povodom restauracije glavnog pročelja, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske* 37-38/2013.-2014.
- Bojan GOJA, Prilog poznavanju izgradnje nedovršene Crkve sv. Šimuna u Zadru, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 32/2008.
- Sante GRACIOTTI, *La Dalmazia e l' Adriatico dei pellegrini „veneziani“ in Terra santa ...*, 2014.
- Radovan IVANČEVIĆ, Trogiriska loža, *TEMPLVM IVRIS ET ARA IVSTITIAE* (1471.), *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 31/1991.
- Ljubo KARAMAN, O Tripunu Bokaniću graditelju zvonika trogirске katedrale, *Jugoslavenski istoriski časopis* II/MCMXXXVI.
- Joško KOVAČIĆ, *Zapisi o crkvama u Hvaru*, Hvar, 1982. /ciklostilom/
- ISTI, *Iz hvarske kulturne baštine*, Hvar, 1987. /ciklostilom/
- ISTI, Hvarska obitelj Bučić i njezin arhiv, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 12 (*Božić-Bužančić zbornik*), 1996.
- ISTI, Uz prošlost hvarske Pjace, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 13/1997.
- ISTI, Opet o izvornom izgledu i projektantu Fontika u Hvaru, *Periodični izvještaj Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara* 163/1999.
- ISTI, Gradnja i opremanje samostana i crkve benediktinki u Hvaru, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 15/1999.
- ISTI, Nepoznato mladenačko djelo Tripuna Bokanića (?) u Starom Gradu, *Prilozi povijesti otoka Hvara* XI/2002.
- ISTI, Obitelji i arhiv Boglić-Božić u Hvaru, K. g.
- ISTI, Gradnje i pregradnje kuća u Hvaru od 1813. do 1948. godine, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 19/2003.
- ISTI, Razvoj grada i luke Hvara kao vojnog i pomorskog središta, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 25/2012.
- ISTI, Lavovi na pročelju Lođe (uz još neke u Hvaru), *Kruvenica*, Hvar, 38/X/2016.
- Ivan KUKULJEVIĆ SAKCINSKI, *Slovník umjetnikah jugoslavenskih*, Zagreb, 1858.
- Ivan LUCIĆ, *Povijesna svjedočanstva o Trogiru*, II, Split, 1979.

- Kruno PRIJATELJ, Bokanićeva radionica u Trogiru, *Anali Historijskog instituta u Dubrovniku* 1/1952.
- ISTI, Dvije potvrde za radionicu Tripuna Bokanića, *Zbornik za likovne umetnosti* 21, Novi Sad, 1985.
- Radoslav TOMIĆ, Zadarska slika Palme Mlađega u Ninu, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 34/1994.
- Damir TULIĆ - Nina KUDIŠ, *Opatska riznica, katedrala i crkve grada Korčule...*, Korčula, 2014.
- Pavuša VEŽIĆ, *Platea civitatis Jadre - prostorni razvoj Narodnog trga u Zadru, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 36/1996. (*Petriciolijev zbornik* II).
- Mirko ZJAČIĆ, Regeste pergamena XV vijeka Kaptolskog arhiva u Hvaru, *Bilten Historijskog arhiva komune hvarske* 7-8/1965.

Joško KOVAČIĆ

CONTRIBUTIONS TO THE BOKANIĆ'S FAMILY WORKSHOP IN
ZADAR, TROGIR, HVAR AND KORČULA

Summary

The contract for cutting stones for the new city loggia in Zadar from 1564, concluded with Jerolim Bokanić and his associate Petar from Cres, is here published in full length.

The second storey of the Cathedral belltower in Trogir is attributed to the design of the architect Anzolo from Venice, its execution to the Bokanić's family workshop, and dated at the end of the 16th century, despite its quattrocento stylistic features, which are explained as due to correspondence with the two lower and older storeys. The third storey with its final pyramid is reasserted as a work of Tripun Bokanić's.

To master Tripun, the most outstanding member of this workshop, and to his collaborators are attributed the consoles of the houses of Stajlićs, Pervaneos and Machiedos in Hvar, and eventually the design of the upper part of the southern Stajlić house.

In Korčula are attributed to him and his workshop the older baptistery in the Cathedral, dated between 1604 and 1607, as well as the consoles on the former Giunio house in the Arneri street.

Other works of Tripun and this family workshop (second half of the 16th – first decade of the 17th century) are also briefly mentioned, with most relevant bibliography on the subject.

(Translation: Joško Kovačić)